

Oponentský posudek diplomové práce

Autorka práce: Markéta Plívová

Název práce: Paměťové funkce u dětí s vývojovou dysfázií

Vedoucí práce: PaedDr. Blanka Housarová, Ph.D.

Oponent: PhDr. Zdeňka Michalová, Ph.D.

Předložená diplomová práce se zabývá závažnou tematikou - pamětí u dětí s dysfázií. Snaží se aplikovat v zahraničním článku popsany test na ověřování verbální paměti a zde popisované výsledky srovnávat s výsledky naměřenými u 30 dětí běžné populace, bez dysfatických obtíží a u 30 dětí experimentální skupiny s dysfatickými obtížemi. Námět je skutečně zajímavý, ovšem samotné zpracování je provedeno, jemně řečeno, horkou jehlou.

Práce je tvořena 83 stranami textu včetně příloh, část teoretická je rozsáhlejší v porovnání s částí praktickou - první připomínkou je tedy nevyváženost části teoretické a praktické.

Formálně zásadní chybou se jeví psaní praktické části v tzv. "ich" formě - to je nepřipustitelné u odborně-vědeckých prací, mezi které se práce diplomové řadí. Po formální stránce též hodnotu snižují místy gramatické chyby a chyby interpunkční. Z hlediska použitého jazyka diplomantka kolísá mezi výrazně odborným jazykem (např. kapitola 1.3) s pojednáními až takřka beletristicky pojatými (kap. 1.1 a 1.2), spíše tento problém zavání v prvním případě doslovným opisem pasáží z některých odborných knih (např. Koukolík, apod.), u kterých diplomantka jen mírně upravila dílčí výrazové prostředky a v podobě volné citace myšlenky jiných autorů vydává za své vlastní - není to příliš profesně etické.

Konkrétní postřehy:

Úvod (s.8) - chybí odbornost, spíše laické popsání skutečnosti, bez konkrétního vytyčení cíle práce. Jak souvisí krátkodobá paměť s rychlostí, s jakou jsou děti schopny (nikoliv schopni, jak autorka píše) orientovat v určitých situacích? Vágní vyjádření, je potřeba upřesnit, o jaké situace (vyjádřeno slovy autorky), se jedná!

Kapitola 1 Paměť - v jejím úvodu na straně 9 autorka na šesti řádcích používá 7x slovo paměť... Bylo by vhodné tento odstavec přepracovat. Že rozeznáváme celou řadu různých pamětí ví každý, kdo se danou problematikou zabývá, není mi proto jasné, proč zrovna u tohoto tvrzení se odvolává na Sováka. Přírozeňší by bylo učinit čtenáři vzhled, jaké druhy paměti se klasifikují.

V kapitole 1.1. Stručný nástin historie (s. 10-11) autorka skutečně nelhala a nástin stručně pojala. Nelze však upřít, že tento "exkurzek" je relativně zdařilý.

V kontextu kapitoly 1.2 Klasifikace mne napadá po jejím pročetí otázka, jaký je rozdíl mezi typem a druhem paměti - obojí tyto výrazy se v práci objevují.

V kapitole 1.3 lze ocenit dokumentaci na obrázcích mozku s popisky okřsků, postrádám však, odkud byly tyto obrázky přejaty - autorka je rozhodně nekreslila (s. 21-22).

Jak autorka objasní své tvrzení, že "proces podržení v paměti se považuje za složitý, protože v sobě zahrnuje přepracování materiálu" (s. 24) Na téže straně pozor na interpunkci.

Skutečně lze výbavnost paměti charakterizovat jako proces, kdy dochází k aktualizaci dříve zapamatovaného materiálu? Opravdu to takto Linhart uvádí?

V 2. kapitole by bylo vhodné přiblížit, jakým způsobem Váňa v nazírání pedagogicko-psychologickém při zdůrazňování úlohy paměti a učení v ranném dětství aplikuje i aspekty kybernetické (s. 28).

Kapitola 3 Paměť u dětí školního věku - zářežící je u diplomanta pedagogické fakulty z gramatického hlediska na s. 30 spojení "malý školáci". Z teoreticko-praktického pohledu se zde nabízí otázka, zda (a pokud ano, jak) spolu souvisí rozvoj metapaměti a metakognitivní strategie při učení se.

4. kapitola, v níž se diplomantka zabývá vývojovou dysfázií (s. 39 - 45) je zpracována v souladu s požadavky kladenými na diplomovou práci.

Teoretická část je zakončena poměrně obsáhlým přehledem existujících paměťových testů, netýkají se jen paměti verbální, na kterou je práce zaměřena.

Praktická část (od s. 53) je na první pohled přehledná a čtenáři se v ní dobře orientuje.

Problém nastává při podrobnějším zhodnocení metodologického hlediska. Praktická část je uvedena stanovením cíle práce, který je spíše "popsán" než odpovídajícím způsobem stanoven. Problematické jsou dílčí cíle, formulačně a logicky hlavně dílčí cíl 2, který by bylo třeba ujasnit a vyspecifikovat. Mnohem diskutabilnější však je, zda dílčími cíli autorka spíše nemíní předpoklady práce či hypotézy. Ty zde totiž jinak zcela chybí, takže i když praktická část je rozdělena na "oko" na výzkumné fáze (realizační, apod.), je jasné, že diplomantka příliš neuvažovala o tom, co chce svou práci vlastně dokázat a k čím chce do praxe přispět. Na s. 58 studentka tvrdí, že během hodnocení hodnocení prvních žáků si ověřila, že může korektně vyhodnotit všechny 3 části užívaných testů. Je mi líto, toto je naprosto vágní tvrzení. Je třeba ho konkrétně doložit (pokoušela se o validitu? A na tak malinkatém vzorku? Prováděla statické přepočty? Apod...)

Také nelze souhlasit s tvrzeními autorky, že výsledky statisticky zpracovávala - zpracovávala je procentuálně, což je rozdíl. To samozřejmě nekritizuji, ale je třeba se umírnit při přeceňování svého pracovního postupu.

V Diskusi (s.77) hovoří autorka o souladu jejích poznatků s literaturou - to ovšem jako tvrzení a obzvláště v diskusi, nestačí, musí být vše fakticky podloženo.

Doporučuji u tvrzení, že žáci s dysfázií jsou schopni v oblasti paměti podat dobrý výkon konkrétně vyspecifikovat, za jakých podmínek se to děje - to by byl ten největší přínos do praxe, i když ne použitelný na celou populaci vzhledem k rozsahu vzorku respondentů.

Z diagnostického materiálu pro hodnocení výkonu verbální funkční

paměti u žáků s vývojovou dysfázií vzešly dle diplomantky následující výsledky:

Skupinové analýzy ukázaly horší výsledky při procesu ztěžování úkolů - na tom přece není nic objektivního, pochopila bych, kdyby autorka dodala, že v souladu s prostudovanou literaturou v teoretické části. I další tvrzení, že celkové výsledky závisí na věku žáků, čím starší žáci, tím lepší výsledky je opět velice vágní s ohledem na diplomovou práci - vždyť i toto je jasné vzhledem na vývojovou podmíněnost člověka!

Závěr:

Zvolené téma je velice zajímavé, ale jak jsem již řekla výše, zpracování nepříliš pečlivé, i když formálně při pouhém prolistování práce uživatel tento dojem mít nemusí.

Vzhledem k náročnosti tématu a určité odvaze se do takového úkolu pustit i přes uvedené nedostatky je však ještě možné, z mého pohledu, aby práce byla připuštěna k obhajobě ovšem s tím, že výše nastíněné nedostatky budou v rámci obhajoby řádně zdůvodněny či odstraněny.

Hodnocení: dobře

V Praze, dne 22.12.2006

PhDr. Zdeňka Michalová, Ph.D.